

Infantil autisme
Petter

Infantil Autisme er udmærket beskrevet af amerikansk læge.

Handicappet rammer ikke kun individet, men også de pårørende. Mange mødre er bragt på vanviddets rand, da det spæde barn ikke reagerer på hendes kærlige og moderlige omsorg.

Diæden barnet, blev moderen behandlet som en mekanisk genstand, som en sutteflaske. Der blev ikke vist følelser fra barnets side.

Hvis Petter havde et sprog, brugte han det ikke, hårdt presset kunne han fremtvinges et grynt, som skulle gøre det ud for et ja.

Han tog kun initiativ til formål, der havde forbindelse med noget spilseligt. Vi stod med panden mod hans mur – en tavshedens mur.

På et afdelingsmøde ønskede en læge, at vi tog Petter i undervisning. Igennem længere tid havde jeg været opmærksom på Petter, en 18 år gammel knægt. Imidlertid var jeg kommet til det resultat, at med de ressourcer, lærerkræfter og den viden, vi havde til disposition, lå det uden for vor formåen.

Ønsket blev afvist, vi har ikke de nødvendige kræfter.

«Kan du ikke bare tage ham ind på et af dine egne hold?»

«Nej, der er allerede så mange på hvert hold, at effekten ikke må nedsættes yderligere. I øvrigt synes jeg, du skal afsløre, hvad du forventer af os.»

«Skal vi føre ham op til en studentereksamen?»

Komedien endte med, at afdelingen kunne fragte Petter frem og tilbage til den fysiske træning, men nogen egentlig målrettet træning (undervisning) af os kunne, der ikke blive tale om. I den følgende tid stod Petter bare og så på, parkeret, uden nogen form for initiativ ud over, at han holdt sine hænder op for ansigtet, på samme måde, som billedet viser. Vi prøvede på utallige måder at få kontakt, provokerede, drillede, lod bolde trille hen for fødderne af ham i håb om, at han dog ville give den et los. Ingen reaktioner.

Petter havde Infantil Autisme.

Operant Conditioning – refleksindlæring – dressur

Igennem årene havde jeg dresseret ret mange jagthunde og havde vundet en del præmier ved brugsprøver. Da jeg til nogle af disse prøver mødte med unghunde, grinede de professionelle skytter fra de store godser åbenlyst af mig.

Prøverne består af en lang række discipliner. Ved markprøven skal hunden afsøge et større område. Når den finder vildt, skal den snige sig så tæt på, at vildtet trykker, og hunden tager stand. Derefter går føreren frem til hunden, og når skytten melder klar, afgives kommandoen: Avant (fremad). Hunden springer frem, og idet vildtet letter, skal hunden ligge dæk og blive der, når skud afgives. Dette, at få hunden til forholde sig passivt, når en underskøn harremis, kat eller lignende springer op lige foran næsen på den, er noget af det vanskeligste at indlære, det er stik imod hundens natur.

Nogle løste problemet med et halsbånd, der via radiosignal kunne give kræet et elektrisk stød, så den nærmest stod på hovedet.

Straf blev af nogen brugt som et indlæringsmiddel

Disse «radiotæmmede» hunde kunne let udpeges under prøverne, de nølede langsomt rundt i deres søgen. Når de vejrede vildt, viste de den største ulyst til at gå videre i repertoire. Når de rejste vildtet, var det med halen mellem benene. Hvis ikke mine hunde dumpede, når de forsvandt efter en hare og vendte tilbage fra nærmeste kirkesogn, så vandt de. De knoklede rundt på marken, men havde næsten altid kontakt til mig.

Med armbevægelser kunne jeg dirigere dem, og dækkommandoen var indlært ved oprakt arm eller ved to lange fløjt. Som katastrofealarm to lange fløjt i en for mennesker lydløs fløjte. Måske var det lidt snyd, for når hunden havde stand, listede jeg lige så stille op, så jeg havde øjenkontakt med hunden, Hvis jeg kunne føle, at den ville til gudstjeneste i nærmeste kirke, røg min arm op eller den fik de to lange fløjt, idet den sprang frem. Det virkede i 90% af tilfældene, men gav mig stof til eftertanke.

Hvilke faktorer fik hunden til at lystre på tværs af dens naturinstinkt? Jeg fandt denne forklaring.

1. Hvalpene var ikke ret gamle, når dressuren startede.

2. Når vi arbejdede, var hunden i en 12 meter lang snor. Den kunne ikke smutte. Var en ordre givet, blev den gennemført. Ville hunden ikke, blev den skammet ud og anbragt, hvor den kunne kede sig, medens den overværede «legen» med de andre hunde. Her var således tale om straf ved at ignorere og ved skamme ud.

Når hvalpen havde udført en kommando, blev den belønnet med en lækkerbissen og/eller med ros.

Hunden lærte at dressuren var en positiv oplevelse. En eller anden form for samhørighed med dressøren opstod.

Da jeg eftertænkede, kunne jeg se to karakteristiske forhold.

A. Indlæringen var trindelt.

B. Ved hver trænings begyndelse kontrolleredes, at de foregående trin var indlært. Repetition om man vil.

Hvis de ikke var 100% indlært, gik vi tilbage i øvelsesrækken.

Her var tale om en overindlæring. Det indlærte skulle kunne udløses pr. refleks. Hvad fik vi så ud af det? Hunden lærte, at når en ordre var afgivet, havde den kun én mulighed, nemlig at udføre den.

Dermed var indlæringsmetoden grundlagt.

Nu begyndte jeg at interessere mig for, om vi «normale» reagerer på reflekser – signaler udsendt af medborgere. Jeg blev overrasket og fandt også en del absolut læseværdig litteratur om emnet.

Baggrunden for indlæring af reflekser er amerikaneren Skinner og russeren Pavlovs teorier og eksperimenter. De første russiske rumfærger havde en hund med, som udførte visse operationer udløst ved refleks.

Forsigtigt fremlagde jeg mine teorier for afdelingens personale.

Reaktionerne var kontante, deres indvendinger var de samme som mine, eneste forskel var blot, at jeg ikke havde omtalt dem.

Jeg spurgte:

«Jeg aner ikke, hvad man kan gøre for Petter, hvis I kan, bør I orientere mig».

Indlæringseffekt er videnskabelig undersøgt ved en lang række forsøg. Positiv belønning er absolut bedste og var for os eneste middel. Negative påvirkninger kunne ske ved at ignorere. Dette havde ingen virkning her, hvor eleven isolerede sig fra omverdenen og forsøgte at undgå kontakt.

Virkning kunne først opnås, når Petter af egen drift søgte kontakt på sin måde med os.

Straf i en eller anden form, som elektriske stød eller andre former for vold har kun negative virkninger. Negative indlæringsmetoder var aldrig på tale hos os.

Nogen tid senere blev jeg kaldt over på afdelingen og man foreslog nu, at vi startede forsigtigt. En medarbejder fra afdelingen skulle følge træningen og afdelingen havde veto, forstået således, at undervisningen blev stoppet, hvis de ønskede det. Fint for mig, for nu var vi flere til at dele ansvaret.

Efter at have fået tildelt de medarbejdere, som skulle deltage i undervisningen afholdt vi et møde, hvor jeg orienterede om refleksindlæring.

Fordele og ulemper. Her henviste jeg bl.a. til en norsk bog, der behandlede de moralske og etiske sider og som lagde vægt på terapeutens (underviserens) forudsætninger og pligter i social forstand og til Desmond Morris bøger.

Første trin

blev planlagt. Omsorgsfolkene skulle finde frem til, hvad Petter særlig godt kunne lide og anskaffe lækkerier i rigelige mængder. Når lektionen skulle begynde, skulle han ikke møde overfodret op, der skulle være plads til belønningen. Den dialog, vi havde, var frugtbar, vi var klar over, at vi bevægede os på gyngende grund, men kunne Petters tilstand forbedres, ville det være fint.

Som den var, kunne den ikke blive meget ringere.

Indlæring af metode

Et 15 meter langt spilertov fra min båd surrede jeg fast om Petter og kaldte: «*Kom Petter*». Ingen reaktion overhovedet.

Forsigtigt trak jeg i tovet og kaldte igen: «*Kom Petter*». Nu strittede han imod. Jeg trak lidt hårdere og fortsatte med at kalde med min blideste røst. Han satte begge ben i jorden og strittede imod.

Fint tænkte jeg, så har han da en vilje – mening.

Tovet lagde jeg nu om en af søjlerne således, at hver gang jeg havde vundet en halv meter, satte jeg den ikke umiddelbart til igen. Han forsøgte at gøre sig fri af tovet, men uden held, derefter løb han en tur rundt i salen, men da han nu kunne øjne lækkerierne, holdt jeg dem frem og igen:

«*Kom Petter, se hvad jeg har til dig*». Han var sej. Da han var i en afstand af ca. to meter, sprang han frem og forsøgte at hugge belønningen og stikke af. Men tovet var halet tot og nu roste vi.

Den kvindelige medarbejder kælede med ham og roste.

En beskeden del af belønningen blev uddelt. Tovet blev løsnet og Petter befandt sig igen ude i periferien. Vi tog en puster og blev enige om at gentage spøgen.

Nu gik det betydeligt hurtigere og efter tre – fire forsøg stoppede vi, det måtte være nok for i dag. Vi var enige om, at man på afdelingen indtil andet var aftalt ikke måtte have aktiviteter, der mindede om vort forsøg. Efter adskillige forsøg mente vi, at tiden var inde til, at man på afdelingen skulle give Petter ordren: «*Petter kom*». Det viste sig, at han kun adlød, når der var lækkerier i farvandet, eller det var mig, der udstedte ordren.

Samme adfærd som Bonniehunden.

Andet trin:

I holdundervisningen skulle Petter træne med og på forskellige redskaber. Det gik forholdsvis hurtigt, men var kompliceret, forstået på den måde, at hvis han havde udført ordren, stoppede han og var ikke til at drive videre, før belønningen var uddelt. Vi skar belønningerne ned, han skulle jo ikke fedes, og jeg tror, at han som tiden gik, begyndte at sætte pris på vor ros. Balancebommen var han en sand mester i, og vi fik en fornemmelse af, at mange af Petters reaktioner skyldtes angst for dette eller hint.

Medarbejdere kortlagde hans reaktionsmønstre. Systematisk trænede vi og fjernede hans angst. Tilfældigt opdager jeg, at Petter elskede at kravle til vejrs, men at han aldrig berørte gulvet med andet end fødderne. Vi diskuterede dette og blev enige om, at han skulle tvinges til at sætte sig på gulvet. Vi måtte bruge magt. Da han under vilde protester sad på gulvet, forsøgte damerne at berolige ham, men hans puls var katastrofal høj.

Skulle vi give op? – eller prøve lidt endnu?

Dette er farligt for ham – for os, sæt han får et hjerteslag. Vi fortsatte og en belønning foran hans næse og de bløde kvindearme havde virkning. Ganske langsomt faldt han til ro, blev fastholdt, nedsvælgede sin belønning og blev sluppet.

Praktikant

I kalenderen var en lærerstuderende booket ind. Hun dukker op og fremlagde fromt sine ønsker. Hun ville gerne i praktik. Hun skulle skrive en psykologisk «afhandling» til seminariet. Men da hun ønskede, at komme i praktik hos skolelederen, blev hun blankt afvist.

Det havde jeg ikke tid til, og jeg kunne derfor ikke levere et kvalificeret arbejde. Men hun malede trøstigt videre.

«*Hvad har du tænkt dig at skrive om*»? «*Mongolisme*».

Med et mere end stort grin sagde jeg blot, der står allerede kilometerlange afhandlinger på hylderne, der beskriver det problem, det får du ikke mig til at spille et sekund på. Om jeg havde et forslag? Det var lige før jeg hoppede på limpinden og spurgte derfor, er det ikke dig, der skal skrive opgaven? Så må du da kende mulighederne. Hun blev ikke blot vred, men også skuffet. Okay, sagde jeg, du kan gå på Afdeling X og bede dem vise dig Petter, og du kan da begynde med at sætte dig ind i hans problemverden, hvornår vil du komme igen?

I morgen, klokken ca. 9.30 ligger hans journal her, og du kan læse den, hvis du vil. To ting kræves af dig. For det første må intet fra journalen kopieres eller på anden måde komme til andres kendskab uden for institutionen.

Du skal underskrive en erklæring om, at du er indforstået med, at du har tavshedspligt.

Praktik – planlægning

Hun havde sikkert nogle visioner og ønsker, men som situationen forelå, fløjtede jeg i dem. Hun kunne blive et redskab i vor blindflyvning. Jeg forklarede nu vor situation. Vi er på Herrens Mark, vi ved ikke, hvordan vi skal tackle Petter og hans problemer, vi har startet et mere end ukvalificeret forsøg. Vi har ikke kræfterne til at finde litteratur om dette specifikke handicap, ej heller til at opsøge personer, der har erfaring indenfor området. Jeg forventer af dig, at du undersøger, hvad der findes, gennemlæser og præsenterer det, der kan have interesse for os.

Du må deltage i træningen af Petter, men din hovedopgave bliver at observere og komme med kritik og forslag. Det er vigtigt, at du får et godt forhold til afdelingens personale. Dette er lettest, hvis du vikarierer for én af dem og tager vedkommendes aftenvagte.

Tænk over det – kom igen, hvis du accepterer.

Supervisor

Praktikanten gik på med krum tå og løftet hale. Snart væltede litteratur ind ad døren. Efter at have deltaget i nogle træningstimer besluttede hun dels at beskrive fænomenet Infantil Autisme, men også vore træningsprogrammer.

Disse blev for Petter mere og mere omfattende og systematiske. Boldspil i mange variationer blev indført. Første øvelse var, at Petter og jeg sad med fødderne tæt sammen på gulvet og trillede en stor bold frem og tilbage. Efterhånden blev afstanden øget og nu kunne gribeøvelser begynde. For at forenkle, lod jeg bolden falde lige foran ham således, at hans reaktionstid var nær det maksimale.

Denne øvelse blev senere suppleret med, at jeg kastede bolden mod en væg så den faldt ned foran ham. Til sidst kunne vi stå i en afstand af ca. fire meter og kaste bolden til hinanden. Praktikanten ønskede at få de forskellige øvelser fotograferet til sin opgave. En sen aften står jeg hjemme i mørkekammeret og fremkalder billeder i et format af 18 x 24.

Et ansigt dukkede langsomt frem i fremkalderen. Hvem i alverden er det? Jeg kendte det ikke. Det var såmænd Petter, der var fotograferet i det millisekund, han slipper bolden.

Utroligt at ingen af os havde observeret dette før.

Petters ansigt var fuldstændigt forvredent. Et menneske i oprør?

Vi diskuterede dette og vurderede, at når han slap bolden, svarede hans reaktioner til talefunktionen, når man skal sige noget til en anden person.

I Svømmehallen blev Petter forsynet med svømmevest, men lå bare helt stille og flød. Uanset om han var på dybt eller lavt vand, foretog han sig intet som helst. Da han var radmager, havde jeg forventet, at han på grund af kulde, ville gøre et eller andet for at komme op på det tørre. Jeg havde en del billeder fra svømmehallen og hans træning, men de er som så meget andet gået tabt.

Hjem igen

Petter lærer at cykle, mange syntes uden al tvivl, at jeg var ret skør, når jeg løb bag ham for at støtte ham og vel i endnu højere grad, da vi flimrede rundt, hvor jeg holdt i et kosteskaf, fastgjort til hans cykel.

Selv i min vildeste fantasi havde jeg ikke kunnet forstille mig, at dette inaktive, passive individ, tilsyneladende blottet for enhver form for initiativ og fantasi af egen drift skulle øve videre på gader og stræder.

Men en dag dukker hans forældre op med Petter.

De er rystede. Det havde ringet på døren. Hvem stod der? Petter.

Det var en søndag, personale holdt fri, man kørte med underbemanding, holdt lige akkurat skruen i vandet.

Beboerne hyggede sig nok, men kedede sig bravt, måske var det en forklaring på Petters initiativ?

Dette var en gåde. Hvordan havde Petter kunnet finde vej?

Han havde ikke været på adressen siden sit sjette leveår. Vi bad om en samtale med forældrene og lovede, at alle cykler på Oasen herefter ville være forsvarligt låst. Moderen havde i sin tid lidt under, at hendes barn afviste hendes kærlighed og havde, da de overlod Petter til forsorg efter svære overvejelser, taget en beslutning og smækket låget i for følelser. Nu dukkede alt dette frem til overfladen igen, skyldfølelse – skam.

Hvem kunne trøste hende og få hende videre? Jeg kunne ikke.

Provokatør

Petter havde ikke tidligere bevæget sig uden for sin afdeling, men nu fattede han rundt, det var et fremskridt. Han udviklede med årene en adfærd, ingen kunne acceptere. Når en afdeling holdt fødselsdag og tændte lys på lagkagerne dukkede Petter op i selvsamme sekund. Ingen vidste hvorfra, og med et snuptag stak han som en hvirvelvind af med lagkagen. En hale af medarbejdere spurtede efter ham.

Ikke én eneste gang kunne man hindre ham, medens han ædende lystigt af lagkagen i fuld galop nåede frem til kantinen, i at tvære lagkagen ud på de store glaseruder. Mit gæt går på, at Petter tidligere havde været på tyvetogter i kantinen og ret kontant var blevet hældt ud af døren – måske en hævnakt fra hans side. Men det fremgik ikke af lægejournalen.

Terrorist

En dag vælter han en af vore spastikere, som i sit gangstativ masede frem mod butikken for at købe et stykke chokolade. Hun hamrer baghovedet i cementen og får en svær hjernelæsion. Hun mistede talens brug og sine læsefærdigheder.

På et møde blev jeg spurgt direkte om skolens holdninger til en genoptræning af pigen. Karen som var til stede, og som havde undervist pigen i flere år, havde jeg spurgt til råds og kunne derfor svare, at ud fra min viden, mente jeg ikke, at der var mere at hente, men da Karen syntes, at man skulle gøre et forsøg, ville skolen, såfremt spastikerafdelingen ville gå i gang, støtte denne så langt hen ad vejen, man formåede. Lad mig lige nævne, at personalet på pigens afdeling overvågede dagligt under hele hospitalopholdet, at hun fik den pleje, hun havde behov for.

Liggesår er efterhånden et almindeligt forekommende fænomen på vore hospitaler og svære at få helbredt. De gjorde det i deres fritid uden betaling. Det er blot én af de mange dagligdags ting, jeg oplevede, som jeg beundrede disse mennesker for.

Når jeg senere hørte den voldsomme kritik af institutionerne og deres medarbejdere, følte jeg, at man gjorde mange af disse arbejds helte uret.

Under Rune omtaler jeg en anden virkning af den enøjede kritik.

Lobotomi – det hvide snit

Omkring 1979 blev jeg kaldt til en læge, der i korte vendinger orienterede mig om, at en 17 år gammel pige havde fået det hvide snit. Operationen var foretaget med laserstråler og følgerne skulle være mindre katastrofale end med de traditionelle kirurgiske metoder.

Men pigen faldt nu tilbage i sin gamle adfærd og hendes afdeling havde meddelt, at de ikke var i stand til at håndtere problemerne. Pigen lå i bælte og var i spændetrøje, når hun var oppegående.

Lægen sagde: *«Jeg har to muligheder. Den ene er at operere igen, og så er hun færdig. Du kender jo udmærket følgerne af en traditionel operation, så derfor beder jeg dig om at tage sig af pigen».*

Jeg beklagede, der var ikke en ledig hånd på skolen, og der var ingen mig bekendt, der kunne tackle dette problem.

«Det er dig, jeg beder om at gå i gang, du havde jo langt hen ad vejen succes med Petter».

Jeg afslog, *«se på mig»*, sagde jeg, *«kan du ikke se, at jeg er et levende lig, jeg har ikke mere krudt i bøssen».*

Svaret var: *«Hvis du ikke vil prøve, har jeg kun kniven tilbage, og det er så dit ansvar. Gå nu med hen og se på pigen, det kan du vel i det mindste».*

Nydelig ung pige, med store ar på armene efter sine bid. To fingre manglede på højre hånd, de var i tidens løb gnavet af.

Med resterne kunne hun hurtigt som et lyn hugge fingrene i øjnene på medarbejdere.

Beskyttelsesbriller var et must. IMP var på afdelingen, jeg fik et blidt skulderklap, hun havde skruet charmen på i dag, jeg gik næsten i knæ. Hun appellerede til de ædlere følelser. Efterfølgende fik vi en snak og jeg kom med alle de undskyldninger jeg kunne grave op af møddingen.

«I øvrigt,» sagde jeg: „Det, I vil have mig til, er pivende ulovligt. Der har lige været en større sag i Norge, og jeg tror, man har udstedt et cirkulære gældende også for vort kongerige». Indvendingerne havde ikke større virkning end at slå vand på en gås.

IMP havde sat sig i hovedet, at Aage skulle starte op.

«Se nu her», sagde jeg, «med alle de intriger, alle de magtkampe og den sladder, der efterhånden er på Oasen, får jeg ørerne i maskinen, jeg er ret upopulær i de højere luftlag, og det vil blive en ren foræring til dem, det er at lægge hovedet på blokken».

Hun lovede nu, at hvis jeg ville træne pigen to gange om dagen, før folk mødte, og efter at de fleste var gået hjem, ville hun sørge for, at kirkesalen var ryddet, og hun ville da have sit personale ved dørene, så ingen uvedkommende kunne komme ind.

«Hvad siger forstanderinden?»

«Hun er indforstået og har tilbudt at tage nogle af vagterne».

Dette måtte siges at være et komplot. Efter to ugers intensiv, amoralsk, uetisk træning kunne man stryge bælte og spændetrøje af forsorgstilbuddet, gå rundt med pigen på institutionen og efter ca. en måned bruge offentlige trafikmidler, gå til frisør, på cafeteria osv., med besvær ganske vist, da hun af og til reagerede kraftigt og uforudsigeligt.

På en tur til Sverige, stod vi på Helsingør Station og ventede på toget. Hurtigere end et lyn vendte Susanne sig og sparkede en ældre dame, dér hvor man er højest i jordbærsæsonen. Panik – panik.

Susanne blev pacificeret. Forsigtigt nærmede jeg mig den forulempede dame, forklarede hende om Susannes skæbne og trak en skrivelse op af lommen. Heri stod, at hvis fru'en følte sig forulempet og krævede erstatning, kunne hun henvende sig til skolen.

Derefter en kort redegørelse for vort arbejde med Susanne.

Pigen skulle lære at bruge penge og under et cafeteriabesøg forlangte hun at få en kop kaffe til. «Har du penge til det Susanne?»

Det havde hun ikke og derefter fulgte en længere pædagogisk redegørelse for, at når man ingen penge har, kan man ikke købe. Inden vi kunne reagere slog Susanne til en dames bakke med kaffe og lagkage, så det røg igennem luften. En skrivelse mere måtte op af lommen, men vi kunne nøjes med at gøre damen ren og pæn igen og købe en ny portion til hende.

Under disse optrin observerede jeg noget for mig uforklarligt, som vel diagnostisk set hører hjemme under begrebet neuroser. Når Susanne skulle drikke af en kop, løftede hun den to gange, og først da begyndte hun at drikke. Det samme mønster gentog sig i andre sammenhænge, f. eks. hvis hun skulle åbne en dør – to tryk på håndtaget og først da åbnede hun døren.

En sejlerpige som pædagog

Jeg havde fået ansat en gæv sejlerpige, som jeg kendte fra kapsejladser. Hun var en dame med store armmuskler, hun ville være svær at vælte. Hun og de øvrige medarbejdere overtog og fuldførte undervisningsforløbet med godt resultat.

To år senere fandt jeg pigen på en lukket afdeling, tilbagefald benævnes det, sandsynligvis er hun dér endnu, og afgår vel også ved døden dér. Levende begravelse?

Strøtanker – eftertanker

Medens arbejdet stod på fandt jeg forskellig litteratur. I en norsk bog gik man meget filosofisk til værks. Man opstillede forskellige teorier og ud fra dem, satte man så nogle betingelser for at anvende operant conditioning.

En af disse teorier gik ud fra, at autisten selv havde valgt sin autisme i protest mod de forhold, han levede under. Forudsætningen for træningen ville derfor være, at man var i stand til at tilbyde livsvilkår, han kunne acceptere.

Med hensyn til adfærdsmodifikation, som grundlæggende bygger på de samme teorier, kan jeg kun udtale, at man ofte glemmer at give klienten et pusterum eller et frikvarter, hvor vedkommende kan gebærde sig frit. Måske er jeg for blødhjertet, men faldgruben ligger lige for, nemlig at man glemmer det medmenneskelige.

I Petters tilfælde var jeg ofte i tvivl, men dulmede min samvittighed, for når han af egen fri vilje mødte op til træningsprogrammerne og daglig kontaktede mig på sin specielle måde, kunne vi vel opfattes som noget positivt for ham, eller kunne han lugte kaffen?

I Susannes tilfælde var betænkelighederne mindre – valget var pest eller kolera.

Personligt er jeg som sagt modstander af Lobotomi, men så længe jeg ikke kan påvise et kvalificeret alternativ, holder jeg munden lukket.

Når jeg har berettet, som jeg har, kan en øredøvende kritik med rette rejses.

Mit håb er imidlertid, at du her får stof til eftertanke.

Men hvem kan en kritik egentlig rejses mod?

Vi stod med ryggen mod muren, medarbejderne kunne gøre, som de fleste danske, stønne:

«*Hvor er det dog synd*» og så lade fem være lige.

Dengang holdt jeg min mund, for kan man tillade sig at kritisere, når man ikke kan bidrage med en løsning?

Jeg anede ikke mine levende råd.

Hvem gjorde? Medarbejderne stønnede ikke.

Med de mere end begrænsede midler, som de havde til rådighed, forsøgte de at hjælpe et medmenneske i nød og var endog beredt på at tage øretæverne derfor.

Både med hensyn til indlæring af reflekser og lobotomi er jeg modstander, men som forholdene var, havde vi ingen andre muligheder end at prøve os frem. Uden al tvivl vil kvalificeret personale i et rimeligt omfang kunne løse nogle af problemerne.

Et er ord – et er et søkort at forstå – et andet er et skib at føre.

Tom snak løser ikke problemer.

Jesuittermoral? Målet helliger midlerne?

Lad mig tænde alle advarselsslamper.

Hvis du skal anvende den beskrevne teknik, skal du godt og grundigt have forberedt dig, du skal fare med lempe, du skal have selvkritik og rygdækning.

I praksis betyder det, at du skal have de ledere, der kan flå ørerne af dig til på forhånd at godkende projektet.

Det havde vi ikke, vi prøvede heller ikke derpå, for med den ledelse, vi havde, befandt vi os altid ensomme og forladt på øretævernes holdeplads.

Fremskridtene i 1970. erne bevirkede, at Oasens «Sygehus» altid havde en seng eller to klar til akutte indlæggelser.

Igennem flere år kunne man have klienter ude i det pulveriserende liv, naturligvis med snæver kontakt til de medarbejdere, de havde tillid til. Derfor kunne mange trygt forsøge at stå på egne ben, fordi de vidste, at hvis deres problemer blev for uoverskuelige for dem, var det blot at ringe eller dukke op på Oasen.

Her kunne de dag som nat ride stormen af – sommer eller vinter – i sne – regn eller sol.

Denne ordning forsvandt med udlægningen, vi fik distriktspsykiatri og et rekordstort antal hjemløse i kælderskakter – tomme godsvogne og på varmeristene. Vi har endnu ikke set toppen af isbjerget.

Manden på billedet er måske én af de mange – medlem af de overflødiges brigade.

Hvis du beskæftiger dig med psykiske afvigere er her et godt råd.

Forklar dem, hvor de kan få hjælp, hvis det kniber. Hvis de skulle få brug for hjælp, bør de kende åbningstiderne for psykiatrisk assistance. Skulle de råde i ulykke uden for kontortid eller på en helligdag er sygehuses skadestuer en mulighed.